

"Gör Funktionshinderkonventionen till lag "

Funktionsrättsrörelsen har under hundra år drivit en framgångsrik kamp för sina medlemmars rättigheter. Men nu hotas dessa rättigheter. Det är därför viktigt att FN:s Funktionshinderkonvention blir till lag, skriver Jörgen Lundälv, docent i socialt arbete och Per Olof Larsson, medlem i DHR.

För hundra år sedan samlades ett hundratal elever på vanförestalten i Göteborg och startade en kamratförening. Detta blev starten för en folkrörelse som kom att påverka välfärdspolitiken för alla med funktionsnedsättning i Sverige. Med tiden har *DHR*, organisationen som bildades och där bokstäverna numera står för *Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet*, bedrivit en framgångsrik kamp för alla som vid den tiden gömdes undan på vårdhem.

DHR har tillsammans med flera andra organisationer som kämpar för funktionsnedsattas intressen drivit igenom stora förbättringar. Ofta har detta skett i ett samhälle där den som inte följt normen för vad som ansetts normalt satts på undantag och gömts undan på institution. I år firar organisationen hundra år och pekar i sin jubileumsskrift "*Hundra år av frigörelse*" på några av de framgångar som decennier av ihärdigt opinionsarbete har resulterat i.

Ett viktigt område har varit rätten till arbete. Redan på 1930-talet krävde funktionsrättsrörelsen att staten skulle ta ansvar, ordna yrkesutbildningar och anställa de som då kallades för partiellt arbetsföra. Redan då var kravet att tillhöra den reguljära arbetsmarknaden och komma bort från olika särlösningar och skyddade verkstäder. Rätten att röra

sig fritt i samhället har också varit viktig. Tidigt handlade det om möjlighet att skaffa sig en bil och på 1960-talet kom möjligheten att skaffa sig en anpassad standardbil.

På 1970-talet drog kampen för att kunna åka kollektivt i gång under parollen *Gör allmänna färdmedel allmänna* när medlemmar begav sig ut för att åka kollektivt. Lokaltidningar över landet rapporterade om hur DHRs medlemmar dök upp på järnvägsstationer och krävde att få åka med utan att ringa och anmäla sin ankomst. Denna kamp för att göra bussar och spårvagnar tillgängliga fortsätter än i dag. Det går långsamt men det går åt rätt håll.

Men DHR har inte bara varit en organisation som kämpat för funktionsnedsattas rättigheter utan även givit råd och stöd till medlemmarna. DHR har också varit en naturlig träffpunkt med kamratträffar, ordnat fester, startat semesterhem och arrangerat resor.

När institutionerna avvecklades under 1980- och 1990-talen, byggdes serviceboendena ut och allt fler fick hemtjänst. Under 1990-talet kom så den sista stora välfärdsreformen vilket innebar en stor förändring. Det var en individuell och inte kollektiv lösning som kostade och därför redan får början ifrågasattes av kommuner. Idag försöker många kommuner begränsa rätten till assistans, ibland med rent olagliga medel som att helt skära ner på stödet, hävda att inget behov föreligger eller att vägra beslut. Ansökningar blir helt enkelt liggande. Därför krävs att DHR och andra organisationer driver på opinionsarbetet och kampen för sina medlemmars rättigheter. Men också att regelverket vässas inom funktionshinderområdet.

Barnkonventionen har blivit lag i Sverige. Vad vore väl bättre än att hundraårsfirandet kröntes med att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning blev till svensk lag? (FN, 2008). Flera funktionsrättsorganisationer, bland andra DHR, kräver detta i ett öppet brev och genom en

namninsamling till regering och Sveriges Riksdag

Funktionsrättskonventionen slår fast att personer med funktionsnedsättning inte ska ha det sämre än andra i samhället utan fullt ut ha sina mänskliga rättigheter och grundläggande friheter med respekt för allas inneboende värde och rätt till bra hälsa och sjukvård. Alla har rätt till trygghet och delaktighet i samhället.

Men då krävs också att *DHR, Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet*, tillsammans med alla andra folkrörelser inom funktionsrättsområdet fortsätter att kämpa och vara en opinionsbildande samhällsförändrande kraft. Det intressepolitiska arbetet är ett arbete för kamratskap och solidaritet. Att skapa ett jämlikt samhälle för alla handlar om att Funktionsrättskonventionen måste förverkligas fullt ut. Först då uppstår ett demokratiskt samhälle för alla.

Jörgen Lundälv, docent i socialt arbete, institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet
Per Olof Larsson, medlem i DHR Göteborg